

"Istarska Riječ"
 Izlazi svakog četvrtka uveče.
 Skog drugog četvrtka donosi
 literarni prilog, "Mladi Istran".
 Preplaća za tuzemstvo iznosi
 15— lira na godinu, a za
 inozemstvo 25— lira. Ured-
 nistvo i uprava lista: Trst
 (Trieste) — Via S. Francesco
 d'Assisi 20/1. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

"Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvari". — Narodna poslovica.

Oglasni stojce 4 lira
 za svaki centimetar visine u
 listini jednoga stupca. Za više
 kratno uvrštenje daje se znama
 popust prema pogodbi. Plaća
 se i u tužnju u Trstu. Dopisni
 se kajfu uredništvo, a nevar
 upravi. Nehrankrana se pisma
 ne primaju, a rukopisi se ne
 vraćaju ni u kojem slučaju.

Pozdrav ministrima

Prigodom posljednjih uskrsnih praznika posjetili su Istru četiri aletinu jugoslovenski ministri. Među njima bili su i ministar inostranih djela, g. dr. Ninčić i ministar finansija, g. Stojadinović. Ministri su bili u našim stranama na odmaranju, pa kako došli, tako i otišli.

Vratili se ministri u Beograd, kadli dva ili tri dana iza njihova odaska eto ti riječke "Vedette" s jednim velikim uvodnim kom, u kom se duboko klanja jugoslovenskim ministrima i gotovo ih srdačno pozdravlja. U isto se vrijeme opravdava, što je malo zakasnila s tim svojim pozdravom, ali tome da je kriva velika navala posla i... dogadjaja.

Svijet se na Rijeci malo smijucka i ovome naivnoma opravdavanju, kad se zna, da Rijeka još nije nikada bila tako mirna i bez ikakvih dogadjaja, kad u one dane, a i sama "Vedetta" malo je kada zjevala većom prazninom nego što je bilo baš u vrijeme, kad su se spomenuti ministri nalazili u Istri.

Interesantno jest, da je taj pozdrav — post festum! — došao upravo u vrijeme, kad su u Jugoslaviji, a naročito u Slovenciji, duhovni bili vanredno uzbudjeni radi postupka protiv sveučilišnog profesora, g. Vehera, koji je, kako je poznato, bio grubo izgagan iz Trsta. "Vedettina" pozdrav isto tako važno, kao što je drugdje Ruhur komunizam, valuta i revolucija. Mi se ovdje u Istri nalazimo, kako je svemu izgleda (naravno, ne našem krvinkom), na onome stepenu razvoja, koji je ostale Evropu i njezini stariji narodi, proizvela već davno. Jer, kad bih ja recimo pisao u zemlji ne znam koj, kako je potrebno, da se djeca uče a-b-c i kako im se zato mora otvoriti škole, proglašili bi me ludjakom i zatvorili u kazamatu. Rekli bi: Ma što ovaj glupan piše, nešto, što se samo po sebi razumije, da mora da bude.

Svemu je tome krv naš školski zakon. U drugim zemljama Evrope ima takodjer školskih zakona, a ti zakoni — školski su odvijaju najnapredniji, odgovaraju najviše duhu vremena, jer je konačno škola onaj korjen, ono mjesto, gdje se uzgaja mladženac na kojeg svijet ostaje. Školskim je zakonima zadaća, da otvore čim više škola, da povećaju čim više broj mladeži, koja ih polazi, da čitavo školsko gradivo udesne tako, da bude mladeži shvatljivo, da lakše uče. Tako bi se n. pr. smatrao u drugim, i manje kulturnim zemljama od naše, najvećom apsurdonušću i luderjom: kad bi se, recimo, kinjezki djeći, postavilo jedno Kalabreza za učitelja, koji nije nikad ni vidiš Kine.

Takvi su ti školski zakoni. Međutim, ugarski zakon uljednog Gentile-a, kao i svih zakoni, koji važe za naše škole, odgovaraju duhu vremena — onoga vremena, kad još čovjek nije znao govoriti.

Svi ti školski zakoni, koji su stvorenici našim Istrancima, kao da su se našljavice okreplili. Tako se razlikuju od pravih školskih zakona, koji važe u drugim dijelovima Evrope. Razlika između jednih i drugih je ogromna. Jedni otvaraju škole — drugi ih zatvaraju. Jedni omogućuju mladeži da uči na svome jeziku, drugi još to krate, jedni još uzgajaju izvršne učitelje, koja ke bih ikakvih poteškoća mogu da razu-

Školsko pitanje i naši školski zakoni

Malo je smiješno i ponizujuće za čovjeka, kad u kulturnom i naprednom XX. stoljeću mora da pise o tome, kako je potrebno, da se mladeži omogući polazak u školu. Nalazimo se, hvala Bogu, u XX. stoljeću. Ljudski je razum pedigao u tih XX. stoljeća čitavo čudo od kulture. Usprkos toga, ja eto mislim da pišem o školama. Pišem o tome, kako je potrebno, da se i nama Istranima pruži prilika da podijemo u škole, gdje se uči a, b, c, da naša djeca takodje mogu da sudjeluju u velikom, od judu zaboravljenoj žemljici — u našoj sirofici Istri.

Nasj. djeci oduzeto je ono, što milijuni druge djecu mogu da čine. Nasj. djeci oduzeta škola na našem jeziku i učitelji, koji bi je u tom dragom, materinjem jeziku mogli da uče. I to sve samo zato, da se iz te naše djeci isteće prave, čistokravne Italijane, da se iz njih stvori nesto drugo. Radi toga je učinjen taj najnekulturniji čin, da gočevici ne može da zamisli, te radi toga i svi ovi školski zakoni, koji su nam zatvorili naše škole, penzionisali i odustigli naše učitelje — otvorili italijanske škole, pod srušili poslali u njih našu djecu, da u njima slušaju učitelja, koga ne razumiju.

Citava se je Evropa zgrážala, kad je Njemačka učinila nešto slično u Poljskoj: Šećam se: Citao sam tako negdje jednu tužnu, vrlo tužnu priču, kako njemački učitelji, srušili djeti u Poljskoj, da moli njemački "Oče naš". Djete nije htjelo, a učitelji je počeo da tuče i batina djetje. Svi smo se onda zgrážali i nismo mogli da vjerujemo, da je to moguce. A danas proživljujemo isto.

Medutim je stara austrijska štampa pokazala, da se silom i batinom ne postizava ništa. Naši školski zakoni polučili su i polučiti će nesto sasmost protiv od onoga, što im je svrha. Uistinu, steta je da se je počinilo jedno ovako nekulturno djelo, kod se ionako ne mogu ispuniti ono, što se od njega očekuje. A zašto je samo škola tu? A izbori? A druga povećaju čim više broj mladeži, koja ih polazi, da čitavo školsko gradivo udesne tako, da bude mladeži shvatljivo, da lakše uče. Tako bi se n. pr. smatrao u drugim, i manje kulturnim zemljama od naše, najvećom apsurdonušću i luderjom: kad bi se, recimo, kinjezki djeći, postavilo jedno Kalabreza za učitelja, koji nije nikad ni vidiš Kine.

Takvi su ti školski zakoni. Medutim, ugarski zakon uljednog Gentile-a, kao i svih zakoni, koji važe za naše škole, odgovaraju duhu vremena — onoga vremena, kad još čovjek nije znao govoriti. Svi ti školski zakoni, koji su stvorenici našim Istrancima, kao da su se našljavice okreplili. Tako se razlikuju od pravih školskih zakona, koji važe u drugim dijelovima Evrope. Razlika između jednih i drugih je ogromna. Jedni otvaraju škole — drugi ih zatvaraju. Jedni omogućuju mladeži da uči na svome jeziku, drugi još to krate, jedni još uzgajaju izvršne učitelje, koja ke bih ikakvih poteškoća mogu da razu-

Doduje nekad je bio u modi. Pa i u starim Rimljima vladao je običaj, da se druge narode uništi, da ih se ubija, da im se nametne rimска kultura. Pa zato se ti narodi ipak nisu izmjenili. Narod ostaje ujek narod. Za neko vrijeme može da tu narodnost prividno i zatahi, ali čim se pruzi prilika ona se opet pojavi.

Nema nikakva smisla zatvarati naše škole, tjerati naše učitelje. Istina je, nesto se je postiglo. Odudzelio se je našoj se znanje, ali glavno se nije postiglo. Jer osim običnoga znanja imaju još jedno. Saznanje, da su sinovi našeg naroda.

Jest. Mi "barbari", moramo da osudimo nekulturni čin, koji je počinjen na našim školama. Čvrsto se nadamo, uverjeni, da će doći dan, kad će se sama vlast uveriti, da je mnogo bolje, da nam se opet pruži skola, nego da se s nama tjeri politika sile, koja nama ni najmanje ne impone.

L. skri.

Vuk mjenja dlaku, ali čudi nikada

U posljednjem broju "Istarske Rijeće" vjesnika ujedinjena Otadžbina i njena vlast, Klerikalna "Reichspost" donijela je nešto izvestaja navodno iz Budimpešte, u kojima se nizu strahovite klevete protiv Beograda, u oni se dovedu u vezu sa atentatom na bugarskog kralja i sa katastrofom u sofiskoj katedrali. Da bi perfidija bila savršena, atentat na kralja Borisova dovodio se u analogiju sa sarajevskim atentatom. Austrijske duze iz bečke vlade i njenih organa nisu se zadovoljile sa besmrtnim klevetama na Srbiju u posljednja dva decenija. Oni, koja još je kaljuj jednu junacku zemlju, koja nikad ništa nije mučki i nepočestno činila.

Mjesecima i godinama njemačko novinstvo se obrao na Jugoslaviju i u tom poslu ne zazire ni od najgrubljih i najslupljih laži i insinuacija. Klerikalna "Reichspost" već mjesecima intrigira i klevete mladu jugoslovensku državu u vezi sa dogadjajima u Albaniji. Taj list i njemu slično prestajalica sa intrigama protiv stabilizacije Jugoslavije, premda se Jugoslaveni ni najmanje ne mješaju ničije unutrašnje prilike, a najmanje u pitanju republike Austrije. Oni izazivaju i podstrekavaju kod Jugoslavena sviđaj i zavade, isto, što su radili kad je bila živa austro-ugarska mi-

snošljivosti i pravde. Manje slatkih riječi, a više djelotvornih dokaza prave i iskrene, bez čega nema ni mira ni sreće, a to je bez zdrav razum.

U našem slučaju bit će dakle mnogo bolje, ako bude manje stihova, a više

narhija. Oni sramno napadaju ugledne jugoslovenske političke ličnosti i narodne vodje; oni vode najnafiniranoj akciji da zavade Srbe i Hrvate, predstavljajući Srbe "imperializma" i "militarizma". Svaki događaj u jugoslovenskoj unutrašnjoj politici oni izobliče u "intrigantske ciljeve". Sve što vodi Jugoslaviju u konsolidaciju, Oni izvršu.

Tako i ovaj put, kad se žalenci bugarski predstavnici bacise klevetama na svog najbližeg slavenskog susjeda, klevetama, koje su poslije dan dva malo smješno demantovali, ova bečka štampa uhvatala se da klevete, naduvala ih i podgrijala na starijim čuvanim svojim klevetama. Ako Bugari računaju da mogu imati bolje prijatelje u Beču i Austriji nego u Jugoslaviji, neka im budu! Ako oni ne vide, otkako im je i dosada zlo dolazio, Jugoslaveni, im ne mogu mnogo pomoći! Oni znaju, da je zlo onome slavenskom narodu, koji je i prije a i sada gledao i čeo, da ga sunce ogrije iz Beča, Peste i Berlinima. On mora da ide iz leže u goru sudbinu. Bugari ne mogu ići napred sve dok se okreću jednom Beču, nego će im sve gore i gore ići, dok s njime kooperira u borbi protiv koga, a kamoli protiv Jugoslavije, koja niti se mješa niti ima razloga da se mijes u unutrašnje stvari svojih susjeda, sa kojima želi samo to, da živi u korektnim i lojalnim odnosima.

Ono, što radi austrijska štampa, a naročito u posljednje vrijeme, i to osobito štampa vladinih partijs, ne smije i ne može ostati nezapaženo. Jugoslaveni iz takvog držanja bečke vladine štampe vide, da još išvuk u Balplatzu živi stari duh Austrije i da se njime inspirira bečka vlast u odnosu prema Srbiji, Beogradu i cijelom ujedinjenju domovini Srba, Hrvata i Slovenaca. Protiv te sablasti oni se moraju boriti najemajnije i ukazati svijetu na potajne političke smjernice bečke politike. Bečka vlast nije nikad ništa preduzela, da desavuše i obudu svoju klevetičku štampu, pa to znači da se ona u takvim postupcima s njome i solidariše.

Bečka politika traži milosti po svijetu za republiku Austriju i plaže, da ne može da živi. Ona traži danas od Evrope, od Društva naroda, pa i od Jugoslavije pomoći i zaštitu! Ona hoće da predstavi Beč kao neko ogњiste evropske civilizacije, koje je došlo u opasnost od propane. U isto vrijeme, medutim, najordinarnije klevete i blati Jugoslaviju, i ako joj ona nikada nije dala povoda zato, nego je, naprotiv, ujek bila spremna da izđe u susret njenim željama, u koliko su one bile opravdane. U isti čini Austria i sa drugim državama nasljednicama i sa saveznicima.

Nema pomoći za politiku, koja nalazi izraz u jednom "Reichspost" i drugima. Jugoslaveni takvu Austriju ne će da spašavaju. Beč, koji predstavlja jedan "Reichspost", nije ogњiste "civilizacije" nego trule evropske dekadencije. Beč bi htio da opet vremenom bude ono, što je nekad bio, pa iznalači razne floskule i koncepte, kako bi do toga luke došao. Oni, koji su kroz vježeve žarili i palili, ne mogu da se iznare sa sudbinom običnog mirnog građanina, koji treba da radi, ako hoće da živi. Treba da radi i da živi poštano, a ne da bca prestanika klevete i udara na poštene i dostojanstvene drugi mirni i korektni susjedi. Ali neka! Beč je isto radio i prije i onda, kad je Austria bila država od 50 milijuna stanovnika, kad je bila velika sila, pa mu se to ljuto osvetilo.

Jugoslaveni ništa ne mogu naškoditi podle klevete današnjeg Beča, kao što nekad ne moguće da naškodite ni Srbiji. Ujednjeno u veliku narodnu slobodnu državu, Jugoslaveni polagano idu svojoj sjajnoj budućnosti. Ono, što je trulo i nevaljalo imati da do kraja propadne, i to interesu cijelog svijeta, mira i kulture, istinske kulture čovječanstva...

Znanja i ravnjanja radi

javljam, da trčanska "Zadržana Zveza" traži jednog činovnika, koji je dobro verziran u knjigovodstvu i koji dobro pozna italijanski jezik. Plaća bit će odmijerena prema dozvoli. Namještenje može da uslijedi jedi odmah po primitu. Možbe sa potrebitim dokumentima treba osobno uležiti kod "Zvezu".

Kratke vijesti iz svih strana

— Javljuju iz Washingtona, iz glavnog grada Sjedinjenih Američkih Država, da je nemacki poslanik Mančan tražio kod američkih bogataša i banaka žagatu za Njemačku. Odgovoreno mu je: ako Njemačka izabere za predsjednika Hindenburga, zatvoriti će joj vrata svih američkih bogataša i banaka.

— Između Poljske i Čehoslovačke republike potpisani je trgovski ugovor i savez. Ovo zbljenje slavenskih država bit će od velike korist za opću slavensku stvar.

— Broj nezaposlenih radnika u Engleskoj povećao se kroz prošlu nedjelju za 38 hiljada. Danas je ukupan broj nezaposlenih radnika jedan milijun i 200 hiljada.

Uzduž američke obale sve do Halifaxa, gotovo je posve obustavljen svaki brodarski promet, ali guske magle. Uslijed guske magle stradalo je i nekoliko brodara, koji su se u to doba nalazili na putu. Tako su potonula dva velika parohoda i nekoliko manjih. Cijesta flota čamaca za spasavanje, traži brodove koji su radiotelegrafski tražili brzi pomoći, ali radi magle spasavanje je silno otežano.

Od većih nesreća službeno su uslanovljene ove: Američki parobrod «Clackman», sudarje se u magli sa jednim scooterom, koji je nekoliko časaka iz sudara potonuo. Pri tom se utopila supruga kapetana i četvero mornara.

Norveški parobrod «Moleguard» udario je u jednu podmorskiju pečinu i zatražio radio-telegrafski pomoc, jer da će voda dozvora brod raznijeti. Međutim čamci za spasavanje nisu mogli pronaći taj brod, pa je vjerovano, da je čitava posada nastradala životima. U isto vrijeme opažena je momčad parobroda «Azor», koji se također nasukao.

— U poljskom koridoru dogodila se teška željeznička nesreća. Na jednom zaokretu vlak se prevadio. Ispod smrvenih vagona izvršeno je do sada 25 mrtvih (od toga 14 muškaraca i 11 žena). Ranjeni imaju do sada 19 — od toga 12 vrlo teško, avio inačice je vrlo ogroženo i zahtjeva najstrožu istražuju.

— Pariski polikarski konferencijski zavjetnik, da zatraži od država b.v.s.e Austro-Ugarske monarhije, da doprinosi pravosuđu, kojim bi se uzdržavala bivša kraljevska Zita, iz koje bi se njoj godišnje isplaćivala stanovna suma.

Domaće novosti

«Istarska Riječ» — zapljenjena.

Kako namjavljaju iz nekaj krajeva u Istri, zadnji broj «Istarske Riječe» bio je po nekoj poštama zapljenjen. Prema zakonom moralni bismo bili dobili prisrueni dekret od ovdijsne prefekture, da je list zapljenjen. Međutim toga nismo dobili. Zato ne možemo znati, tko je dao nalog da se zapljeni naš list i zasto se zapljenio. Misimo ponovno probalisti cijeli list, ali nismo niti mogli naći nešto, što bi moglo da ugrožava državne interese. U čudu ponavljamo pitanje: Tko je dao nalog, da se posljednji broj našeg lista zapljenio. Zasto se list zapljenio? Riječ ima trčansku prefekturu, koja jedina ima po zakonu pravo da izvrši zapljenju; ako se list ogradi o zakonu. Toliko za danas.

Prezv. g. biskup Fogar i Istri.

Od prethodnog ponedjeljka nalazi se u Istri na svojim kanoničkim vizitacijama prezv. g. biskup Fogar. U ponedjeljak prošlog jutra imao je krizmanje u Kršanu, u utorak u Čepiću, u srijedu u Pazu, u četvrtak u Vranju, u petak u Doljenjevasi, u nedjelju u Pićnu, a u posljednji ponedjeljak u Gracišcu, u utorak u Lindaru, u srijedu u Novacima i danas u Gologorici. Po svuda se krizmalo vrlo mnogo djece. U nekojim mjestima posjetile su biskupu i razne deputacije, koje su zahtijevale, da se ponovno vrati naš jezik u crkve. Biskup je odgovorio, da će se ponovno upostaviti u našim crkvama srpsko-hrvatski jezik, kao što je i prije bio. Primamо сu zadovoljstvju na znanje to biskupovo obećanje te se nadamo, da njegovo obećanje ne će biti ludom radovanje.

Pučka škola — plesna dvorana.

Kako namjavljaju iz Kršana, pretprijeđe vršio se ple s farnomjnoj pučkoj školi. To je prava sramota današnjeg doba. Škola bi morala biti hram prosvjetе, a ne plesna dvorana. Dužnost bi bila školskih vlasti, da konačno stanu lome na put. A općina bi moralu to zaprijetiti, jer kad se u školi što polupa, onda mora ona plaćati popravke. A gdje su joj novci?

Vječne žikancije.

Pišu nam iz Podgrada: — Početkom prošlog mjeseca došla je i Podgrad, jedna školska komisija. U toj komisiji nalazili su se među drugima i tamnik pokrajinskog školskog vijeća Tanzarello, tamnik pučke prefekture i školski nadzornik Medić. Zajedno s njima došla je i Podgrad i sva sila detektiva. Srva dolaska napomenute komisije bila je, da pozovu na ispitivanje nekoj učiteljicu i učiteljice. Komisija je zahtijevala od učitelje Petarosa (Pregerje), učiteljice Omahen i Tovstovšnik, da se zagovara i opužbi, koje su podnesene protiv njih. Kao čijemom, pred komisijom morao se zagovarati, iak i sam didaktički učitelj g. Marčela. Posjedica tog bila je ta,

da su početkom ovoga mjeseca bili premješteni iz službe učitelji Petaros i učiteljice Omahen i Tovstovšnik. Kamo su premješteni, to nam nije poznato. Nekoji pišu, da su premješteni izvan Istre. Razlog njihova premještenja prispjeće se činjenici, da su htjeli zahtijevati svoje majčino mlijeko i svoju jugoslovensku narodnost. Inace samo premještenje izazvalo je veliko ogorčenje među putančevstvom, gde su službovali. Za dokaz neka vani služeći dogodaj: U Podgradu su odsljala djeca napala italijanskih „Asilos“; u Pregari su bili u nedjelju odsljali ljudi svih na vječnu te porazbili stakla na kućama nekojim narodnim odmetnicima, za koje se drži da su lažno denuncirali učiteljicu i učiteljiju. Mnogi su i propalali. Dapaće doznamo, da je i samit italijanskog učitelja u Pregari bilo Žao, što su školske oblasti našjele lažnim denuncijama nekojih lokalnih propalica, koje je kod svega toga većio materijalni interes. Poslog ponudekija bila je kod trčanskog školskog predstavitora i jedna deputacija, koja je zahtijevala, da napomenute učiteljice sile ostanu na svojim dosadašnjim mjestima. U koliko nam je poznato, školski se provđeditor nije osvrnuo na opravdane želje dotične deputacije. Živilja

Svega po malo

Biskup, koji uskraćuje krizmanje svim onim djevojčicama, koje nose kratke suknje.

Moda ženskih kratkih suknja već je u nekoj mahova izazvala italijanske biskupe, koji su u pastirskim pismima zestokom rječima dali izražaju svom nezadovoljstvu. Sad mu je našao i jedan austrijski biskup, koji ne uslaje same protiv kratkih suknja žena, već i protiv još kraćih suknja malih djevojčica. Biskup u Luncu izdaje je sada preduhovni krizmanje (sv. hermu) objavljuje u kojem već je treba bar kod primanja sakramenta stali na put bestijskoj ženskoj modi. Zato naredjuje, da se djevojčicama, koje se spremaju za krizmanje, imade dati naročiti formulir o hajdinu kavku, treba da bude za obred. Taj formulir mora pročitati kuma ili njena zamjenica i vlasnicično ga potpisati. U tom formulatu propisuje se, da djeca i kume moraju doći na sv. krizmanje potpuno pristojne haljinama. Hajdine ne smiju biti izozvani ili providnici tankih tanina, koje dovoljno ne pokrivaju ruke i ramena. Čitava nadlakta mora biti u rukavu. Što više: Djevojke moraju imati hajdine najmanje do koljena. Isto moraju biti vrlo pristojno odjevene i kume i biskup će kod potpisivanja sakramenta sv. potvrde (krizmanje) imati sve one djevojke, kojih kume ne budu dostojno odjevene.

Djevojka, koja se znoji krviju.

Italijanski listovi donose izjavštje o italijanskoj Johanci, novoj nekoj „svetici“ iz mjeseca Uffugio. U tom selu, koja se nalazi blizu Cosenze, živi neka djevojka, čerkica siromasnog krojača, kojom se već duže vremena bave svih okolnih lječnici, a i neke medicinske reči. Elena Aiello imade vježje. Njio se je pojavila Sv. Rita di Cascia i ona se otada svakog četvrtog petka u mjesecu marcu, a naročito na Veliki Petak znoji krviju. Ona već duže vremena bolje na lijevom ramenu i koji do sad niti nije mogao ništa učiniti, nego da potvrdi tu neobičnu pojavu. Godine 1924. ta je prizor ponovio, ali već poslije Uskrske bolesničke je opet prividala. Na Vel. Petak o. g. djevojka se je po treći put znojila krviju. Mnogobrojni hodočasnici, koji su iz bliza idaleka došli, da dožive to čudo, potvrđuju neobični dogadjaj.

Mirtac, koji puši cigare.

Neki Poljak ostavio je oporučno svom imelak svom rođaku pod uslovom, da mu prenese u redni grad. Kad je život umro, batinik se je prepao velikim troškovom, koje bi stajao prevoz naročitog vagonom. Zato se je sporazumno da se vlakovodjicu, a smještili su ih u obični vagon. Mirtacu su namijestili u ugođaj jednoga kupa u prirodnom polozaju, s velikom cigaram u uslmu. Putem ju ušao u kupe neki putnik. Kušao je razgovor sa svim susjedima i tražio, da mu da vatre. Ovaj drugi samo je čulao. Pridošlica nije se da smesti i neprestano započinjeo je razgovor, no uviđek uzalud. Končano je putniku poštalo pregled i on je zgradio svot sušieda za ruku i čvrsto ga drmao. Sad se jadan putnik prepao, da ga ne cpljuže zbog umorista, otvorio prozor i izbacio lješnici iz vagona. Kad su dolazili konačno stanici, vlakovodjicu počeo je da vidi svoj „paket“. Zaprezaste se je, kad je našao samo jednog živočvika. Silno se zastrinuo i zapatio putnika, nje li on imao susjeda u kupe. Neznanac je odgovorio sasme mirno, da je tu sjeđio neki stranac, ali do je na posljednjoj stanici izšao.

Ovca, koja je izlegla 4 janjeta.

Jugoslavenske novine javljaju, da je nedavno ova seljaka Ljubomira Tomanića iz Prajani (Gornji Miljanovac, Srbija) izlegla 4 janjeta. Janči su zdrav. Dva od njih dojila je majača, a druga dvojica ovaca. Ljubomir je bio zadovoljan i govorio, da će postati bogat čovjek, ako ovako bude i s drugim ovacama. Na veliku njegovu žalost ostale ovce ojenele su samo po jedno janje.

Sto pričaju italijanske novine.

Jedan rimski list dobio je iz mješta Tivoli vrijaj zaborav dopis: Čini se, da su duhovi, koji su prije harčili u kući advokata Fittigija, preselili u jedno mjesto blizu Tivola. Ž to u jednu male vilu, između Villa Adriana i Ponte Lucano. Već se pričaju čitave baće o vrtinom kolu, sto ga igraju duhovi u glutu, iči i dok sve šuti, cuju se iz podzemja neki sumovi i guđanje. Pokuštvo i nazni predmeti plešu po čitavoj sobi. Pricaju, da je žena, koja je bila unejmila vilu, napustila lijep život na ladanju i odselila u prijestolnicu. Međutim, naša se tri hrabri momci, koji su htjeli otkriti ulozu tih nečinjih plesova i bude iz unutrašnjosti kuće. Pošli su u noći u kuću što su je opsjeli duhovi, ali jedva su se pojavili slijeve, pruge, poglavio su bezglavo, jer su začeli odista iz sobe neki nepriyatnik žamor.

Pomilovan poslij. 44 godine robije.

Iz kaznenice u Anconi zisko je pred par dana Carmine Surace, koga je pomiloval italijanski kralj. Surace je 44 godine isplastao svoj griješak. Sad mu je 76 godina i jošča se vrlo dobro. Vrijest o tome, da je pomilovan, duboko je genialna. Surace bio je član jedne hajdučke bande i zajedno sa 18 svojih drugova bio je pred 44 godine osuđen na mesninsku sudu na doživotnu robiju. Prošao je do sada sve talijanske kaznine i svuda se je dobro počinio. Sad je oputovao u Bagnatu u Kalabriji, gdje mu više jedna sestra.

Stvari, koje se naprostio ne mogu vjerovati.

Italijanske novine javljaju iz Livorna o nekim neobičnim događajima. Željezničar Filoni imade tamo kućicu, u koju dolaze duhovi. Viđeno je nekoliko spiritističkih fenomena. Po nečemu plesni kosturi u siromašnim sobama, a drugi put se opter stvarajući duge pogrebne povorce i vuku sobom lješove, pokriveni bijelim ponjavom. Filoni tvrdi, da je vidio jednu ženu kako su se otvorila vrata njegove spavaone i neke nevidljive ruke pokrile su ga ujegovačima pokrivačem. Predmeti, koji su se nalazili u jednoj sobi, bili su sutradan u drugim sobama isto. Nedavno su duhovi postigli vrhunac svog pažnjavanja po toj kući. Ultrali su Filoniju njegova odsjela, a uime odštete ponozili su mu na stol kavu sa bijelom u maslonom.

Znajući jez.

Inade ljudi, koji su, gledajući, kako jež jede zimije, izjavili, da ježu ne škodi zimnjem otvoru. Ni se učenjaci to tvrdili. Točnije se poznajući dokazalo, protivno. Kada bi uzel zimnjeg otvora u kakvej šupljini iglu, pa ga ustricali ježu pod kožu — jež bi pogin. Znajući jez.

Da ljudica ne može ježu ništa, ima on zahtjeviti svojim bodljikama, a ne sastavu svoje krvki.

Kada jež uhvati zimju — on ju privihi zimju, da se baca am i tamo — hoće da ga ujede, ali je ubodi bodljike — ne može mu do kroja. Jež ju pomalo griska, dok ne dođe do glave — glavu neće pojesti. Boji se otvora.

Ubio stoku, ženu, punicu, upalio kuću i izvršio samoubištvo.

U Schleswig-Holsteinu odigrala se krvava drama. Prošle nedjelje po podne poslao je neki 50-godišnji Neumann iz kuće svu služinu i kad je, ostan sam, ustreljivo je sveukupno blago, 5 konja, 20 krava, muzara i 5 ugođenih svinja. Tada je ušao u kuću i ustreljivo svoju ženu i punicu. Kuću je polio benzinom, upalio je na sve četiri čoška i ubio se. Njegova lješnina iznijeli su iz plamenja. Čini se, da je uzrok ovom strašnom djelu u finansijskim neprilikama.

Štrašno samoubištvo mlade djevojke.

U Kamencima su Madzarskoj odigrala se krvava drama. Prošle nedjelje po podne poslao je neki 50-godišnji Neumann iz kuće svu služinu i kad je, ostan sam, ustreljivo je sveukupno blago, 5 konja, 20 krava, muzara i 5 ugođenih svinja. Tada je ušao u kuću i ustreljivo svoju ženu i punicu. Kuću je polio benzinom, upalio je na sve četiri čoška i ubio se. Njegova lješnina iznijeli su iz plamenja. Čini se, da je uzrok ovom strašnom djelu u finansijskim neprilikama.

Zidar živ pokopan u bazaru.

U italijanskoj općini Moncaris, učesnikom Tornia, desla se užasna nesreća. Zidar živ radio je u nekom bazaru, koji je čitav bio ozidan, ali ne spakovan već valjaka cementa. Odjedared se jedan valjak nestao, i maxnuto. Na zidarevo zaziranje u pomoč, cijetrao je njegov rodjak i bili bi spasi. Nesrećnik, da se isti valjak nije sasvim izmazan, a za valjkom srušila se u bunar velika maznina. Zidar živ se našao sasvim zasutan. Nečo vrijeme vidjela se još jedna ruka. Kada su nje vidjela ni ruka. Na spašenje pozvani su vatrogasci, ali nije uspijelo, da ga spasi.

Darovi

u fond «Istarske Rijeće»;

Želeći, da «Istarska Riječ» branii i radnje naša prava kao i do sada, šaljemo malen po osca darak kao protest na napad na nju u župnoj crkvi u Klanji. Osim toga preplatili su se kao novi preplatnici na sl. R. Simčić, Rudin Andre, Klanja kbr. 20; Simčić Josip, Klanja 120; Jure Barak, Klanja 95; Jure Valenčić, Klanja 30; Ivan Marinčić, Klanja 137; Josip Medvedić, Klanja 43; Jakov Brentar, Klanja 83; Josip Kukuljan, Klanja 143; Stupar Josip, Klanja 31. — Darovali su: po 20 litri: Drago Medvedić, po 19 litri: Jakov Slosar, Ant. Medvedić, Milan Turk; po 6 litri: Hrček s Bistrici, N. N. po 5 litri: Draže Raspot, Andre Starčić 70; Ivan Vučković, N. N. Milka Raspot, Uroš Ivan Snajdar, Jasip Širola, Rude Turk, Drago Suštar, Franjo Marčelja, Andre Medvedić; po 4 litri: Ivan Medvedić; po 2 litri: Konrad Marčelja, J. Simčić, Josip Medvedić, Karlović Ivan, Valburga Marušić, Ignac Laginja, Anton Raspot, Josip Valenčić, Adam Barak, Rude Starčić, Stupar Josip, Jure Barak; po 3 litre: Jelena Raspot, Ana Simčić; po 1 litru: Jože Grinčić iz Lazi, Josip Snajdar iz Lazi, Jakov Laginja, Ivan Šuštar, Tone Starčić, Raspot Mate, N. N. — Rudin Andre, Mate Suštar, Ivan Rudić, Štemberger Ivan, Anton Barak, Ivan Barak, Mate Raspot; po 60 cent. Osim toga nabrali smo za Djacku matiču iznos od 25 centova.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STAR. Tiskat: TIŠKARA „EDINOST“ U TRSTU

ALOJZIJ POVH

PIAZZA GARIBOLDI 2, prvi kat

Telefon 3-29

Najveće skladište satova i zlatnih predmeta u Trstu Prodaje i na obroke

Tko želi u Jugoslaviji kupiti kuću, posjede, odnosno uzeti u zakup zemljišta i imanja, tko nadalje želi posredovanja u bilo kakvom poslu, nek se obrati na poznati

Agenturni posao „Express“ ZAGREB

Draškovićeva ulica 8.

kojim upravlja domaći Istralin, poznavatelj prilika u Istri i Jugoslaviji i vješt svakom takvom poslovanju.

Zlatno ALBERT POVH

Trst, Via Mazzini 46

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D.

Piazza Dante - FIUME (RIJEKA) - Piazza Dante

Glavnica: Lit. 10.500.000 — potpuno uplaćenih

Prima štedne uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrijednosne papire te se uopće bavi svim bankovnim i štedioničnim poslovima.

Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49. - Ravneteljstvo br. 6-87 - Interurban br. 797